ved forordning nr. 950/68 af 28. juni 1968 ikke tjene som afgrænsning mellem toldpositionerne 11.01, »mel af korn«, og 23.02, »klid og andre restprodukter fra sigtning, formaling og anden bearbejdning af korn«. Det er kun et af kriterierne for tarifering inden for en af underpositionerne 23.02 A.

4. Tariferingen af de af byg afledte produkter i toldpositionerne 11.01 og 23.02 kan med forbehold af de tariferingskriterier, der er fastsat som bindende i de gældende forordninger, foretages såvel ved kemisk analyse som ved ethvert andet brugbart middel, herunder visuel betragtning i mikroskop.

I sag nr. 80/72

angående en anmodning indgivet til Domstolen i henhold til EØF-traktatens artikel 177 fra »College van Beroep voor het Bedrijfsleven« (nederlandsk appelret for erhvervsforhold) for i den sag, der verserer for denne ret mellem

N.V. KONINKLIJKE LASSIEFABRIEKEN, med hjemsted i Wormerveer,

og

HOOFDPRODUKTSCHAP VOOR AKKERBOUWPRODUKTEN, Haag,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen eller gyldigheden af visse bestemmelser i Rådets forordning nr. 120/67 af 13. juni 1967 om den fælles markedsordning for korn samt af flere af Rådets og Kommissionens forordninger vedrørende eksportordningen og fastsættelsen af restitutioner for produkter på basis af korn, med henblik på tariferingen i den fælles toldtarif som fastsat ved Rådets forordning nr. 950/68 af 28. juni 1968 af visse produkter forarbejdet på basis af byg,

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: R. Lecourt, præsident, R. Monaco og P. Pescatore (refererende), afdelingsformænd, A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, H. Kutscher, C. Ó Dálaigh, M. Sørensen og A. J. Mackenzie Stuart, dommere,

generaladvokat: H. Mayras
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Faktiske og retlige omstændigheder

I — Sagsfremstilling og retsforhandlinger

De faktiske omstændigheder og retsforhandlingernes forløb kan sammenfattes således:

Rådets forordning nr. 120/67 af 13. juni 1967 om den fælles markedsordning for korn (EFT specialudgave 1967, s. 29; original reference, JO, s. 2269) bestemmer i artikel 16, stk. 1, at en restitution svarende til forskellen mellem de noteringer eller priser, der gælder på verdensmarkedet, og priserne inden for Fællesskabet kan ydes ved eksport til tredjelande af korn eller produkter forarbejdet på basis af korn, særlig produkterne under position 11.01 C (»mel af byg eller havre«) og position 23.02 (»klid og andre restprodukter fra sigtning, formaling og anden bearbejdning af korn«) i den fælles toldtarif.

Rådet har i henhold til artikel 16, stk. 5 i forordning nr. 120/67 ved sin forordning nr. 360/67 af 25. juli 1967 om ordningen for indførsel og udførsel af produkter forarbejdet på basis af korn og ris (JO 174, s. 13) særlig fastsat de almindelige regler for ydelse af eksportrestitutioner og kriterierne for restitutionsbeløbets fastsættelse.

Forordning nr. 360/67 er med virkning fra 29. juli 1968 blevet erstattet af Rådets forordning nr. 1052/68 af 23. juli 1968 om regler om indførsel og udførsel af produkter forarbejdet på basis af korn og ris (EFT specialudgave 1968 (II), s. 317).

I henhold til artikel 14, stk. 5 i forordning nr. 360/67 og artikel 6, stk. 6 i forordning nr. 1052/68 fastsættes restitutionerne en gang om måneden.

Den 22. februar, 11. april, 5. juli, 23. juli og 16. august 1968 eksporterede selskabet Koninklijke Lassiefabrieken, der er hjemmehørende i Wormerveer (Nederlandene) til Portugal eller Danmark i 5 forskellige forsendelser henholdsvis 344 500, 492 150 og 300 000 kg af en vare, som det betegnede som »bygmel«, og 325 950 kg og 511 680 kg af en vare betegnet som »finvalset byg« og »fuldkornsbygmel«.

For produkter henhørende under underposition 11.01 C II i den fælles toldtarif (»bygmel med et askeindhold i forhold til tørsubstans på 2 vægtprocent og derunder«) ydede de kompetente nederlandske myndigheder på basis af oplysninger fra det eksporterende selskab eksportrestitutioner efter de satser, der for månederne februar, juli og august 1968 var fastsat ved Kommissionens forordninger nr. 122/68 af 30. januar 1968 (JO nr. L 29, s. 13), nr. 372/68 af 28. marts 1968 (JO nr. L 78, s. 14), nr. 814/68 af 28. juni 1968 (JO nr. L 149, s. 23) og nr. 1138/68 af 30. juli 1968 (JO nr. L 188, s. 13) om fastsættelse af restitutioner for produkter forarbejdet på basis af korn og ris.

Det samlede beløb af de restitutioner, der således blev ydet selskabet Lassiefabrieken, nåede op på 291 892,30 gylden.

Prøver udtaget i september 1968 af »Rijkslandbouwproefstation« (Statens laboratorium) i Maastricht af partier fra forskellige ladninger viste, at de af selskabet Lassiefabrieken eksporterede produkter bestod af lette bygkerner, der var for små og knækkede, og som desuden indeholdt skalrester (et produkt der undertiden også betegnes som rester af malet byg), tiloversblevne rester efter en første sigtning, klid bestående af et parti indvendig skal og et parti kærne og kærner, der var anset som for små ved sigtning af den formalede byg.

Den mikroskopiske undersøgelse af prøverne viste et klidindhold på mellem 20

og 33 % og et procentvist indhold af mel på mellem 36 og 52 %.

Den kemiske analyse efter »Ewers«-metoden viste i produkterne i uforarbejdet stand og ikke i forhold til tørsubstansen et indhold af råcellulose på mellem 8,7 og 14,5 %, et vandindhold på mellem 11,2 og 12 %, et askeindhold på mellem 3,7 og 4,5 % og et stivelsesindhold på mellem 24 og 35,5 %.

Ved afgørelser truffet af »Produktschap voor Veevoeder« af 12. november 1968 og »Hoofdproduktschap voor Akkerbouwprodukten« af 12. december 1968 blev selskabet Lassiefabrieken delvist frataget retten til de restitutioner, det havde modtaget, med den begrundelse, at de eksporterede produkter fejlagtigt var blevet tariferet under position 11.01 (mel af korn), mens de, da de bestod af klid og andre restprodukter fra sigtning, formaling og anden bearbejdning af bygkærner, henhørte under position 23.02 i den fælles toldtarif, for hvilken restitutionerne var fastsat på et lavere niveau.

Efter at disse beslutninger var blevet ophævet den 1. december 1970 af »College van Beroep voor het Bedrijfsleven«, gav »Hoofdproduktschap voor Akkerbouwprodukten« ved brev af 7. december 1970 selskabet Lassiefabrieken meddelelse om en ny afgørelse, hvorved summen af de eksportrestitutioner, selskabet var berettiget til, blev reduceret til 78 933,37 gylden.

Selskabet Lassiefabrieken indgav den 10. december 1970 klage til »College van Beroep« over denne delvise tilbagetagelse af restitutionerne.

Da retten fandt, at det for at afgøre den tvist, der var forelagt den, havde betydning at få fastslået, om de omhandlede produkter i relation til de gældende fællesskabsbestemmelser skal tariferes i underposition 23.02 A eller i underposition 11.01 C, besluttede den ved dom af 8. december 1972 at udsætte sagen, indtil Domstolen har afgivet en præjudiciel udtalelse om følgende spørgsmål:

1. Skal bestemmelserne i forordning nr. 120/67 sammenholdt med bestemmelserne i forordning nr. 360/67, 122/68, 372/68 og 814/68 samt med indholdet af bilagene til disse forordninger fortolkes således, at produkter, som dem, der er omhandlet i den foreliggende sag, og som frembyder den sammensætning og de egenskaber, der er beskrevet i nærværende dom, med henblik på anvendelsen af de nævnte bestemmelser eller tekster på en restitution ved eksport fra Fællesskabet tariferes i underposition 11.01 C og ikke i underposition 23.02 A i tilfælde af, at de fremviser et stivelsesindhold på mere end 28 %?

2. I tilfælde af en benægtende besvarelse af det første spørgsmål: skal de bestemmelser og bilag, der er nævnt i det første spørgsmål, fortolkes således, at besvarelsen af spørgsmålet om, i hvilken af de nævnte underpositioner, man skal tarifere produkter som dem, der er omhandlet i den foreliggende sag, afhænge af varens art, således som denne fremtræder ikke blot i lyset af resultaterne af en kemisk analyse og af det indhold af cellulose, aske, stivelse osv, som viser sig i den forbindelse, men også på baggrund af andre egenskaber, som er påvist, ikke ved kemisk analyse, men ved en anden metode, f.eks. ved visuel betragtning (i mikroskop), eller afhænger besvarelsen af det nævnte spørgsmål af andre faktorer end de her nævnte?

3. Skal bestemmelserne i forordning nr. 120/67 sammenholdt med bestemmelserne i forordningerne nr. 1052/68 og 1138/68 og med ordlyden af bilagene til de nævnte forordninger og om fornødent med ordlyden af den fælles toldtarif i den version, der findes i bilaget til forordning nr. 950/68, ligeledes fortolkes således, at tariferingen af de produkter, der er omhandlet i den foreliggende sag, i en af de to ovennævnte underpositioner med henblik på anvendelsen af de nævnte bestemmel-

ser og tekster på en restitution ved eksport fra Fællesskabet skal ske i henhold til et kriterium som det, der er nævnt i det 2. spørgsmål?

4. I tilfælde af en bekræftende besvarelse af det første spørgsmål: skal bestemmelserne i de i første spørgsmål nævnte forordninger og indholdet af de der nævnte bilag om fornødent sammenholdt med bestemmelserne i forordning nr. 228/67 fortolkes således, at det pågældende produkts indhold af stivelse, hvor dette indhold er afgørende for dets tarifering i en af de to ovennævnte underpositioner, bør bestemmes i varen i uforarbejdet stand eller udregnes på basis af tørsubstansen?

5. Uanset hvorledes det første spørgsmål besvares: skal fodnoten vedrørende positionen »mel af korn« nederset på første side af bilaget til forordning nr. 1052/68 (for så vidt den gør henførsel til denne position betinget af, at den pågældende vare har et stivelsesindhold på over 45 % og for produkter på basis af byg et askeindhold på 3 % og derunder, idet den i modsat fald tariferes i underposition 23.02 A, betragtes som en integrerende del af nævnte forordning nr. 1052/68 med samme bindende virkning som dennes bestemmelser?

6. I bekræftende fald: skal de bestemmelser i forordning nr. 1052/68, der henviser til kolonnerne 3, 4 og 5 i dens bilag, fortolkes således, at der i kraft af denne eller disse henvisninger ligeledes henvises til kolonnerne 1 og 2 i nævnte bilag og følgelig til indholdet af ovennævnte fodnote?

7. I tilfælde af en bekræftende besvarelse af det femte og det sjette spørgsmål: er den omhandlede fodnote uden bindende virkning, fordi forordning nr. 1052/68 i strid med EØF-traktatens artikel 190 ikke med hensyn til det i fodnoten omhandlede punkt er begrundet, således som det kræves i nævnte artikel 190?

8. I benægtende fald: skal man anse denne fodnote for at være uden bindende virkning, fordi den er i strid med en bestemmelse i Traktaten eller i en forordning udstedt til dens gennemførelse, med en retsgrundsætning i Traktaten, eller med en af dennes bestemmelser, hvilken bestemmelse eller hvilken retsgrundsætning indebærer, at en ændring af regler baseret på Traktaten såsom den ændring, der er indeholdt i den omhandlede note (der som kriterium for tarifering af et produkt enten i underposition 11.01 C eller i underposition 23.02 A fastsætter et stivelsesindhold på henholdsvis over og under eller lig med 45 %, mens et sådant kriterium ikke tidligere var gældende), ikke kan indføres som sket i forordning nr. 1052/68 ved indføjelse af en fodnote i bilaget til denne forordning?

9. I benægtende fald: skal denne fodnote anses for at være uden bindende virkning, fordi den er i strid med en bestemmelse eller en retsgrundsætning, som nævnt i det 8. spørgsmål, hvilken bestemmelse eller hvilken retsgrundsætning er til hinder for, at en ændring af den art, som er nævnt i det 8. spørgsmål, kan indføres, uden at der er fastsat en overgangsperiode?

10. I benægtende fald: skal man anse fodnoten for at være uden bindende virkning, fordi den er i strid med en bestemmelse i forordning nr. 120/67?

11. I tilfælde af benægtende besvarelse af det 7., 8., 9. og 10. spørgsmål: er artikel 4 i forordning nr. 950/68, der bestemmer, at denne forordning træder i kraft den 1. juli 1968, uden bindende virkning, fordi nævnte forordning er i strid med artikel 191, stk. 1 eller en anden bestemmelse i EØF-traktaten, da den først blev offentliggjort i De Europæiske Fællesskabers Tidende den 22. juli 1968?

12. I bekræftende fald: på hvilken dato er denne forordning gyldigt trådt i kraft?

13. Såfremt svaret på det 12. spørgsmål går ud på, at forordning nr. 950/68 er trådt i kraft på en tidligere dato end den 16. august 1968: er den ovennævnte note uden bindende virkning, fordi den strider mod forordning nr. 950/68 eller mod den fælles toldtarif, sådan som denne er fastsat i bilaget til nævnte forordning?

Dommen fra »College van Beroep voor het Bedrijfsleven« er registreret på Domstolens justitskontor den 11. december 1972.

I overensstemmelse med artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF's Domstol er der indgivet skriftlige indlæg den 23. februar 1973 fra sagsøgte i hovedsagen, den 27. februar 1973 fra sagsøgeren i hovedsagen og den 2. marts 1973 fra Kommissionen for De europæiske Fællesskaber.

Domstolen har på grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

Selskabet Lassiefabrieken, repræsenteret af F. Salomonson, advokat i Dordrecht, Hoofdproduktschap voor Akkerbouwprodukten, repræsenteret af sin generalsekretær, L. J. Schippers, og Kommissionen, repræsenteret af sine juridiske rådgivere, J. H. J. Bourgeois og P. Kalbe, har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 8. maj 1973. Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 23. maj 1973.

II — Indlæg afgivet for Domstolen

De skriftlige og mundtlige indlæg afgivet for Domstolen kan sammenfattes således:

Selskabet Koninklijke Lassiefabrieken, sagsøger i hovedsagen, gør gældende, at Rådets forordning nr. 1052/68 er en gennemførelsesforordning baseret på forordning nr. 120/67, særlig på dennes artikel 16, stk. 5, hvorfor den ikke kan ændre denne. Imidlertid er fodnoten på første side af bilaget til forordning nr. 1052/68 i strid med forordning nr. 120/67, da den betinger henførsel til position 11.01 deraf, at den pågældende vare har et stivelsesindhold på over 45 % og for produkter på basis af byg et askeindhold under eller lig med 3 %. Af denne grund bør notens indhold betragtes som irrelevant.

Som udarbejdet af Det internationale Toldråd uden medvirken af en landbrugsekspert kan noten i øvrigt i den betydning, der fremgår af Domstolens dom i sag nr. 74/69 (Krohn, dom af 18. juni 1970, Rec. 1970, s. 451), kun karakteriseres som »halvofficiel fortolkning af en forordning« uden nogen bindende virkning.

I det tilfælde, at den imidlertid betragtes som en norm med samme juridiske rækkevidde som selve forordningen, er der grund til at fremhæve, at fodnoten indebærer en afvigelse fra den fælles toldtarif; en forordning vedtaget i henhold til forordning nr. 120/67 med kvalificeret flertal kan imidlertid ikke gyldigt ændre forordning nr. 950/68 om den fælles toldtarif, som gentager den toldnomenklatur, der særlig følger af forordning nr. 120/67 og dermed af dennes gennemførelsesforordninger, og som i øvrigt er vedtaget med enstemmighed. En lovgivningsmæssig ændring af en sådan betydning, som den der fremgår af den omstridte fodnote, kan heller ikke indføres uden begrundelse »ad bagdøren« (i form af en fodnote) og uden iagttagelse af nogen overgangsperiode.

Noten har kun interesse for den 5. af de i hovedsagen omhandlede udførsler, da de 4 øvrige var effektueret før ikrafttrædelsen af forordning nr. 1052/68 og henhørte under anvendelsesområdet for de kombinerede bestemmelser i forordningerne nr. 120/67, 360/67 og 950/68. Med hensyn til disse 4 udførsler er spørgsmålet om tarifering i position 11.01 og position 23.02 imidlertid løst ved Domstolens dom i sag nr. 72/69 (Bremer Han-

delsgesellschaft; dom af 18. juni 1970, Rec. 1970, s. 427). I hovedsagen drejer det sig i realiteten på grund af det høje indhold af stivelse om dyrefoder af høj kvalitet; ifølge Domstolen skal sondringen mellem »rester fra udvindingen af stivelse« og »mel« imidlertid alene foretages på grundlag af stivelsesindholdet. Domstolen har desuden udtalt, at »den fælles toldtarif ved tariferingen af mel som mølleriprodukt ikke har en bestemt form for omdannelse af vegetabilske produkter til mel for øje«, og den fastslog som kriterium for den nedre grænse for stivelsesindholdet i maniokmel den procentandel, som »er i stand til at sikre, at alle produkter afledt af maniok, som uden tilføjelse af andre stoffer kan markedsføres som maniokmel, er underkastet importafgiften (for mel)«; anvendelsen af dette kriterium på bygmel medfører uden videre tarifering af det omstridte produkt under position 11.01.

Det fremgår endvidere af Domstolens dom, at produktets art ikke bør bestemmes ved visuel betragtning, men ved kemisk analyse, og at udmålingen af indholdet af stivelse bør ske på basis af tørsubstansen og ikke på basis af varen i uforarbejdet stand.

Spørgsmålet om datoen for ikrafttrædelsen af forordning nr. 950/68 er uden betydning for løsningen af striden i hovedsagen: der er ingen forskel mellem tariferinger foretaget på basis af de kombinerede bestemmelser i forordningerne nr. 120/67 og 360/67 på den ene side og den fælles toldtarif på den anden side.

Sagsøgeren i hovedsagen erklærer sig enig i de af forbundsrepublikken Tyskland i sag nr. 72/69 forsvarede synspunkter, hvorefter stivelsesindholdet er det eneste kriterium for sondringen mellem de to omhandlede positioner, og i de synspunkter, der forsvares af Kommissionen, hvorefter sammensætningen, kvaliteten eller fabrikationsmåden er irrelevante, da afgrænsningen mellem toldpositionerne bør foretages under iagttagelse af de særlige fortolkningsregler for den fælles toldtarif, og hvorefter der i tilfælde af tvivl om den toldmæssige tarifering skal anvendes den højeste afgiftssats.

Hoofdproduktschap voor Akkerbouwprodukten, sagsøgte i hovedsagen, fremsætter i det væsentlige følgende bemærkninger:

1. Det første spørgsmål, som angår perioden forud for den 29. juli 1968, på hvilken dato forordning nr. 360/67 blev erstattet med forordning nr. 1052/68, bør besvares benægtende. Det produkt, der er tale om i hovedsagen, er et produkt forabejdet på basis af byg; produkter med et stivelsesindhold på 28 % og derunder tariferes imidlertid i en underposition til toldposition 23.02, sådan som denne er defineret i forordning nr. 360/67 på en måde, der er helt i overensstemmelse med den fælles toldtarif, som er bilag til forordning nr. 950/68. Det fremgår af teksten til underposition 23.02, at grænsen på 28 % indhold af stivelse er et af de afgørende kriterier for henførelse af restproduktet til enten underposition 23.02 A I b eller underposition 23.02 A I b 2. Den tjener ikke til afgørelse af, om varen skal tariferes i toldposition 11.01 eller position 23.02; specielt optræder dette kriterium ikke i definitionen af position 11.01 (mel af korn).

Man kunne også opfatte spørgsmålet på følgende måde: selv om grænsen på 28 % ikke optræder i definitionen af de omhandlede positioner som kriterium for henførsel under den ene eller den anden af disse positioner, kan det dog følge af varens art, at denne kun kan tariferes i toldposition 11.01, da den har et stivelsesindhold på over 28 %. Dette er ikke tilfældet: produkter forarbejdet på basis af byg hidrørende fra lette bygkærner, der er for små og knækkede, og hvortil der stadig hæfter små stykker halm (et produkt, der undertiden benævens »rester af malet byg«, og som er fremkommet ved rensning af byg), affald fra første afskalning, klid og for små, afskallede kærner, slynget bort under sigtningen, og som har et indhold af stivelse på mellem 32,5 og 35,5 %, af halm på 20 % og

af aske på 3,7 til 4,5 %, er efter deres egenskaber ikke »mel af korn« men »klid og andre restprodukter fra sigtning, formaling og anden bearbejdning af korn«. Den kendsgerning, at produktet indeholder mere end 28 % stivelse, berettiger ikke til at betragte det som mel af korn.

2. Forarbejdningsprocessen for korn frembringer et »hoved«produkt og frigør nogle restprodukter. De i hovedsagen omhandlede produkter er formalede og pressede restprodukter fra forarbejdningen af byg til perlebyg. Toldposition 23.02 definerer det produkt, den angår, som restproduktet af visse processer. I almindelighed kan dets egenskaber konstateres ved kemisk analyse eller visuel betragtning (i mikroskop).

3. Forordning nr. 950/68 om den fælles toldtarif gentager underinddelingerne i forordning nr. 360/67; for så vidt bør svaret på det tredje spørgsmål, der angår perioden efter den 29. juli 1968, altså være identisk med svaret på det første spørgsmål.

Forordning nr. 1052/68 foreskriver ligeledes for så vidt angår position 23.02 en underinddeling under hensyn til et stivelsesindhold lig med eller over 28 % uden at angive, om dette indhold udgør kriteriet for tarifering af et produkt under position 23.02 eller under position 11.01. Position 23.02 defineres således ikke anderledes end i forordning nr. 360/67. Hvad angår position 11.01 udelukker forordning nr. 1052/68 herfra produkter med et stivelsesindhold på under 45 % samt produkter på basis af byg med et askeindhold på over 3 %; denne betingelse må tages i betragtning ved tariferingen af det omstridte produkt. Domstolens dom i sag nr. 18/72 (Granaria, dom af 30. november 1972, Rec. 1972, s. 1163) går i samme retning.

4. Det fremgår af Kommissionens forordning nr. 228/67 af 28. juni 1967 om indholdet af stivelse i sammensatte fødevarer, om indholdet af stivelse og aske i klid og om denaturering af mel af maniok og andre rodfrugter (JO s. 2925), at indholdet af klid bør bestemmes på grundlag af varen i uforarbejdet stand og ikke på grundlag af tørsubstansen.

5. Fodnoten vedrørende position 11.01 (»mel af korn«) nederst på første side af bilaget til forordning nr. 1052/68 udgør en integrerende del af denne forordning og har som denne bindende virkning.

Intet forhindrer Rådet i ud fra grunde, som det selv er herre over, at fastsætte visse bestemmelser i en forordning i form af en fodnote.

Forordningen henviser i sin artikel 4, stk. 1, litra c til den omtvistede fodnote; denne er altså ubestrideligt en del af forordningens bestemmelser. Sådanne fodnoter er i øvrigt hyppigt indføjet i teksterne til Fællesskabets forordninger og direktiver som vejledning i brugen af tabeller.

6. Henvisningen i forordning nr. 1052/68 til kolonnerne 3, 4 og 5 i dens bilag ville være uden mening, hvis kolonnerne 1 og 2 ikke skulle tages med i betragtning. I dette tilfælde ville det være umuligt at bestemme det produkt, hvorpå bestemmelserne om basisprodukter, koefficienter og det faste element kommer til anvendelse. Artiklerne 5 og 8 i forordningen henviser udtrykkeligt til toldpositionerne og til varerne i bilagets kolonner 1 og 2.

7. Fodnoten på første side af bilaget til forordning nr. 1052/68 er omfattet af den almindelige begrundelse, som kommer til udtryk i betragtningerne til forordningen, særlig i den anden betragtning; som praktisk ordensregel kunne den anses for en af de tilpasninger, der nævnes i denne betragtning.

8. Den regel, der indeholdes i den omhandlede fodnote, kan kun anses for at have en fakultativ karakter. Den medfører en ændring af forordning nr. 360/67, men hele forordning nr. 1052/67, som har erstattet forordning nr. 360/67, bør i fornødent omfang betragtes som en revision af denne forordning. Endvidere henviser forordning nr. 1052/68 som anført i forbindelse med spørgsmål 5, særlig dens artikel 4, stk. 1, litra c, til fodnoten.

9. En retsgrundsætning, som den der påberåbes i det 9. spørgsmål, kommer ikke i betragtning i denne sag.

10. Forordning nr. 1052/68 har for så vidt angår restitutionerne hjemmel i artikel 16, stk. 5 i forordning nr. 120/67. Den er ikke uforenelig med denne, specielt ikke med dens artikel 18. Denne bestemmelse afgrænser avendelsesområdet for forordning nr. 120/67, som hverken kan være større eller mindre end angivet i definitionerne af de omhandlede positioner i den fælles toldtarif i bilaget til forordning nr. 950/68. Forordning nr. 1052/68 berører ikke denne afgrænsning. I den omstridte fodnote bestemmer den kun, at bygmel med et stivelsesindhold på 45 % og derunder og et askeindhold på over 3 % behandles på samme måde som klid og andre restprodukter af byg med henblik på beregningen af afgift og restitution.

11. Forordning nr. 950/68 bestemmer, at den træder i kraft den 1. juli 1968, hvilken dato i medfør af EØF-traktatens artikel 191 er ikrafttrædelsesdagen. Den omstændighed, at offentliggørelsen først er sket på en senere dato, er ikke uforenelig med artikel 191.

12. Da det 11. spørgsmål bør besvares benægtende, er der ingen grund til at besvare det 12. spørgsmål.

13. Fodnoten i bilaget til forordning nr. 1052/68 strider ikke mod forordning nr. 950/68: den bestemmer blot, at beregningen af den afgift og den restitution, der gælder for produkter på basis af byg, som bør tariferes i position 11.01, men som har et stivelsesindhold på 45 % og derunder og et askeindhold på over 3 %, bør foretages, som om disse produkter henhørte under underposition 23.02 A.

Kommissionen for De europæiske Fællesskaber finder, at besvarelsen af de af »College van Beroep« stillede spørgsmål nødvendiggør en undersøgelse af de særlige fortolkningsregler for restitutionsordningen og af de principper, der gælder for fortolkningen af nomenklaturen i den fælles toldtarif.

1. Med hensyn til fortolkningsreglerne for restitutionsordningen skal det bemærkes, at hverken forordning nr. 120/67, forordning nr. 360/67 eller Kommissionens forordninger om fastsættelse af restitutionsbeløbene indeholder præcise kriterier med henblik på definitionen af de produkter, der henhører under henholdsvis position 11.01 og position 23.02. Den gældende sondring med hensyn til stivelses- og askeindhold har virkning inden for position 11.01 og inden for position 23.02; den er til ringe nytte for afgrænsningen mellem mel og klid. De nævnte forordninger henviser med henblik på beskrivelsen og definitionen af produkterne under de forskellige restitutionsberettigende positioner til den fælles toldtarifs uændrede nomenklatur. Forordning nr. 1138/68, der gælder for den sidste af de omstridte udførsler, indeholder heller ikke særlige retningslinjer for fortolkningen af de forskellige positioner. Dens artikel 1 henviser udtrykkelig til de produkter, der er angivet i forordning nr. 1052/68, hvis bilag indeholder en særlig nomenklatur, der er suppleret med en fodnote vedrørende position 11.01, som angiver afgrænsningen mellem denne position og position 23.02.

Det er imidlertidigt ikke sikkert, at denne fodnote kan tjene som tariferingsregel med bindende virkning for fortolkningen af nomenklaturen for restitutioner i forordning nr. 1138/68, da dens formål klart er at præcisere nomenklaturen i bilaget til forordning nr. 1052/68 for så vidt angår beregningen og afgrænsningen af disse afgifter alene, hvilket forklarer dens placering i forordning nr. 1137/68 om afgifter og ikke i forordning nr. 1138/68 om restitutioner.

På den anden side må det antages, at artiklerne 7 og 8 i forordning nr. 1052/68 henviser til nomenklaturen i bilaget til denne forordning for så vidt angår restitutioner, og at anvendelsen af en ensartet nomenklatur nødvendiggør en ensartet fortolkning af tariffen, således at fortolkningen af beskrivelsen af produkterne i den fælles toldtarif i mangel af udtrykke-

lige undtagelsesbestemmelser bør være den samme inden for rammerne af restitutionsordningen som inden for rammerne af afgiftssystemet.

Teoretisk kunne man se bort fra spørgsmålet om, hvorvidt den omhandlede fodnote har karakter af en bindende tariferingsbestemmelse, da det fremgår af Domstolens praksis (sag nr. 30/71, Siemers, dom af 24. november 1971, Rec. 1971, s. 919 og sag nr. 77/71, Gervais-Danone, dom af 15. december 1971, Rec. 1971, s. 1127), at den kun er gyldig for eksport gennemført efter 29. juli 1968, datoen for ikrafttrædelsen af forordning nr. 1052/68, og at forordningerne nr. 122/68, 372/68 og 814/68 gælder for eksport forud for denne dato. Hvad angår forordning nr. 1138/68, der gælder for den sidste af de omhandlede udførsler, gentager denne uændret positionerne i den fælles toldtarifs nomenklatur; det er altså kun denne tarifs fortolkningsregler, der har betydning.

2. Hvad angår fortolkningsreglerne for den fælles toldtarif, må det antages, at dennes positioner 11.01 og 23.02 er gentaget uforandret i restitutionsordningen, og at de derfor i begge tilfælde har den samme betydning. I øvrigt er varebetegnelsen i den fælles toldtarif i mangel af modsat bestemmelse anvendelig på restitutionsordningen i sin oprindelige tarifmæssige rækkevidde og betydning. Denne betydning bør udfindes ved hjælp af de fortolkningskriterier og principper, der gælder for fortolkningen af den fælles toldtarif. Ifølge Domstolens praksis skal der i den henseende tages hensyn til følgende og i følgende rækkefølge: selve positionernes ordlyd og i påkommende tilfælde indholdet af de bestemmelser og supplerende bestemmelser, der indleder toldnomenklaturen; de fortolkningsregler, der måtte være givet ved Rådets forordning nr. 97/69 af 16. januar 1969 om de nødvendige foranstaltninger for ensartet anvendelse af den fælles toldtarifs nomenklatur (EFT specialudgave 1969 (I), s. 10); i mangel af bindende bestemmelser, de forklarende bemærkninger til Bruxelles-nomenklaturen og de forklarende bemærkninger til De europæiske Fællesskabers toldtarif; i mangel af sådanne forklarende bemærkninger eller når der ikke kan drages nogen slutning for det konkrete tilfælde, Bruxelles-nomenklaturen fra 1950, de forklarende bemærkninger og tariferingsudtalelserne fra Nomenklaturudvalget under toldsamarbejdsrådet i henhold til Bruxelleskonventionen af 15. december 1950; endelig er det ud fra ordlyden af og strukturen i de omhandlede tarifbestemmelser for positionerne 11.01 og 23.02 rimeligt ved tarifering at henholde sig til den kvalitet, som erfaringsmæssigt findes i de forskellige hoved- og biprodukter, der normalt fremkommer i løbet af de forskellige forarbejdningsprocesser for byg.

3. Det længe omdiskuterede spørgsmål om afgrænsningen mellem toldpositionerne 11.01 og 23.02 er nu løst ved det arbejde, der er udført af toldsamarbejdsrådet i Bruxelles. I tilslutning til den nye udgave af »Bruxelles-nomenklaturen« fra 1972 blev der i den version af den fælles toldtarif, der trådte i kraft den 1. januar 1972, indsat en supplerende bestemmelse, som med hensyn til positionerne 11.01 og 23.02 udtaler følgende:

»Mølleriprodukter af de kornsorter, der er anført i nedenstående skema, henhører under nærværende kapitel, såfremt de — beregnet på grundlag af tørsubstansen — har:

— et stivelsesindhold (bestemt ved Ewers modificerede polarimetriske metode), der overstiger de i kolonne 2 anførte vægtprocenter, og
— et askeindhold (efter fradrag for eventuelle tilsatte mineralske stoffer), der ikke overstiger de i kolonne 3 anførte vægtprocenter.

I andre tilfælde tariferes de nævnte varer i pos. 23.02 . . .«.

Skemaet nævner for byg et stivelsesindhold på 45 % og et askeindhold på 3 %.

I mangel af præcise tariferingsregler med gyldighed på tidspunktet for effektueringen af de i hovedsagen omhandlede udførsler kan en sondring mellem »bygmel«

og »klid af byg« objektivt baseres på følgende betragtninger:

Det fremgår af teksten til de omhandlede positioner, at kapitel 11 i den fælles toldtarif ikke omfatter alle produkter fra formaling af korn, men kun dem, som man først og fremmest ønsker at få frem ved formaling, og som væsentligst består af partikler, der er fremkommet ved den mere eller mindre intensive knusning af den melholdige del. Derimod er »klid og andre restprodukter fra sigtning, formaling og anden bearbejdning af korn«, som henhører under position 23.02, biprodukter og affald, der fremkommer gennem forskellige forarbejdningsprocesser og væsentligst indeholder partikler af avner og hele kærner.

Denne beskrivelse er imidlertid utilstrækkelig. Man må derfor afgrænse de særlige indhold af de omhandlede produkters væsentlige bestanddele, dvs. stivelsesindholdet og askeindholdet. De hoved- og biprodukter, der fremkommer i løbet af de forskellige sædvanligt anvendte forarbejdningsmetoder, der er særlige for formalingen af byg, udviser, omend med en vis variationsmargin, særlige indhold af stivelse og aske samt eventuelt af andre bestanddele, som eksperimentelt kan udskilles og danne grundlag for tariferingen.

Eksperterne ved toldsamarbejdsrådet i Bruxelles har valgt et stivelsesindhold på 45 % og et askeindhold på 3 % som sådanne grænseværdier, der gør det muligt under hensyn til de forekommende fabrikationsmåder og de endelige anvendelsesformål at opstille en sondring mellem produkterne i position 11.01 og dem i position 23.02, som svarer til forretningslivets krav, og som er tilpasset de fælles markedsordningers behov. Da disse værdier er angivet i den fodnote, der findes i nomenklaturen til forordning nr. 1052/68 samt i teksten til den fælles toldtarif, og da stivelsesindholdet siden april 1967 på grundlag af en tariferingsudtalelse fra toldsamarbejdsrådet i Bruxelles kan benyttes af de nationale administrationer, er det objektivt berettiget, og under hensyn til en ensartet anvendelse af fællesskabsretten nødvendigt, at de i den omhandlede eksportperiode anvendes som afgrænsningskriterier.

Derfor henhører formalingsprodukter af byg, der har et stivelsesindhold på over 45 % og et askeindhold på 3 % og derunder, under kapitel 11; derimod bør formalingsprodukter af byg med et stivelsesindhold på 45 % og derunder og et askeindhold på 3 % og derover tariferes under position 23.02. Disse grænseværdier bør, i det omfang de er indsat i bindende fællesskabsretlige tarifbestemmelser, anvendes som legale afgrænsningskriterier eller i hvert fald som de mest egnede kriterier med henblik på den objektive beskrivelse af de omhandlede produkter.

På baggrund af disse betragtninger skal for så vidt angår de af »College van Beroep« stillede spørgsmål bemærkes følgende:

a) Angående det første spørgsmål: et stivelsesindhold på 28 % ligger så meget under satsen på 45 %, der betragtes som den objektivt rigtige grænseværdi, at den ikke kan tjene som afgrænsningskriterium mellem positionerne 11.01 og 23.02. Forordningerne nr. 122/68, 372/68, 814/68 og 1138/68 benytter i øvrigt kun denne sats på 28 % til at adskille de forskellige produkter inden for selve position 23.02.

b) Angående det andet og det tredje spørgsmål: erfaringen viser, at andre kriterier end det særlige indhold af stivelse og aske uden helt at måtte forkastes dog ikke gør det muligt med tilstrækkelig sikkerhed at præcisere grænsen mellem de omhandlede toldpositioner. Navnlig er det ikke på basis af disse andre kriterier muligt i tilstrækkelig grad at tage hensyn til de talrige sammensatte produkter, der er udbredte i handelen.

c) Angående det fjerde spørgsmål: mange argumenter kunne anføres til støtte for udstrækning til restitutionssystemet af forordning nr. 228/67, som kun er direkte anvendelig på afgrænsningen mellem de forskellige toldpositioner inden for afgiftssystemets rammer, navn-

lig kvaliteten af den analysemetode, der er vedtaget for fastsættelsen af stivelsesindholdet, og fordelene ved at kunne henholde sig til en og samme nomenklatur og en og samme analysemetode med hensyn til afgifter og restitutioner. Imidlertid angår analysemetoden i forordning nr. 228/67 kun beregningen af stivelsesindholdet, og dens anvendelse giver ikke i sig selv noget svar på spørgsmålet om, hvorvidt det indhold af stivelse og aske, der er afgørende for tariferingen, bør beregnes på grundlag af varen i uforarbejdet stand eller på grundlag af tørsubstansen.

Et svar på det stillede spørgsmål kan kun gives på basis af de bestemmelser og regler, der gælder for den toldmæssige tarifering af de omhandlede produkter. Da størstedelen af tariferingsreglerne klart angiver, at de lægger vægt på indholdet af de forskellige komponenter beregnet på grundlag af tørstof, er det rimeligt at fortolke fraværet af en sådan angivelse i fodnoten til nomenklaturen for forordning nr. 1052/68 som en forskrift om, at beregningen skal ske på grundlag af varen i uforarbejdet stand. I det konkrete tilfælde betyder valget af den ene eller den anden metode kun lidt: askeindholdet (fra 3,7 til 4,5 %), beregnet på grundlag af varen i uforarbejdet stand, overskrider klart den maksimumsværdi på 3 %, der er fastsat som kriterium for tariferingen i kapitel 11 i den fælles toldtarif, og omregningen af denne værdi til procent beregnet på grundlag af tørsubstansen kan kun forøge denne overskridelse. Endvidere ligger stivelsesindholdet beregnet på grundlag af varen i uforarbejdet stand fast under 30 eller 40 %; beregningen af disse indhold på grundlag af tørsubstansen ville give procenter på mellem 27,1 og 40,2 %, altså klart under det minimum på 40 %, der er fastsat for produkterne i kapitel 11.

d) Angående spørgsmålene 5 til 10: problemerne vedrørende naturen og gyldigheden af fodnoten i bilaget til forordning nr. 1052/68 er af ringe interesse for løsningen af tvisten i hovedsagen.

Ifølge sit indhold rummer denne fodnote en beskrivelse af de produkter, for hvilke kun de i position 11.01 fastsatte beløb kommer i betragtning. Ifølge sin form udgør den en bindende tariferingsregel, der henvender sig til toldtjenestemænd og dommere, som skal træffe afgørelse vedrørende tariferingen af de omhandlede produkter. Den udgør en integrerende del af nomenklaturen i bilaget til forordning nr. 1052/68 og har ud fra et juridisk synspunkt samme bindende virkning som denne forordnings bestemmelser på lige fod med bilaget som helhed. Dens placering er et spørgsmål om ren redaktionel hensigtsmæssighed; man kan ikke heri se en grundlæggende sondring, der kan berøre gyldigheden af den forklarende fodnote.

Efter Domstolens praksis gælder fodnoten først som bindende regel efter ikrafttrædelsen af forordning nr. 1052/68. Eksport forud for denne dato bør derfor være undergivet bestemmelserne i forordningerne nr. 122/68, 372/68 og 814/68 og følgelig også de herfor gældende almindelige tariferingsprincipper.

Selv om man skulle betragte fodnoten som uanvendelig i egenskab af bindende tariferingsregel på eksport gennemført i gyldighedsperioden for forordning nr. 1138/68 eller som en rent teknisk note uden bindende kraft, må man tage hensyn til de betragtninger og de resultater, der vedrører tariferingen af produkter, som har været genstand for tidligere eksport. Tariferingen er ikke underlagt væsentlige ændringer, da formålet med fodnoten ikke er at ændre en tidligere fortolkning men kun at tydeliggøre den.

Det er en følge af denne sidste konstatering, at det ud fra et praktisk synspunkt kun betyder lidt, om indsættelsen af fodnoten i forordning nr. 1052/68 er gyldig eller ej; under alle omstændigheder sker afgrænsningen af de omhandlede toldpositioner ved anvendelse af kriterier, som materielt er identiske med dem, der er indeholdt i fodnoten.

Der er under ingen omstændigheder tale om nogen krænkelse af et retsprincip,

der påvirker lovligheden af fodnoten som tariferingsregel med bindende virkning.

e) Med hensyn til spørgsmålene 11 til 13 er der grund til at påpege, at spørgsmålet om gyldigheden af forordning nr. 950/68 ikke er relevant hverken for Domstolens eller for »College van Beroeps«'s afgørelse. Forordning nr. 950/68 har ganske vist givet den fælles toldtarif lovkraft, men forordningerne vedrørende restitutionerne, der er afledt af EØF-traktatens artikel 43, er autonome i forholdt til toldlovgivningen, som de går forud for i kraft af artikel 38. Da fodnoten i øvrigt henhører under et emne, der juridisk er uafhængigt af forordning nr. 950/68, og i det væsentlige gentager nomenklaturen for den fælles toldtarif, bør den, da den er en undtagelsesregel, der hører under restitutionssystemet, have prioritet forud for forordning nr. 950/68, hvorfor den heller ikke kan blive ugyldig på grund af modstrid med denne. Hvad angår forordningerne nr. 122/68, 372/68 og 814/68 kan disse ikke krænke forordning nr. 950/68, da denne er vedtaget på en senere dato.

Præmisser

1 Ved dom af 8. december 1972, indgået til Domstolen den 11. december samme år, har »College van Beroep voor het Bedrijfsleven« i henhold til EØF-traktatens artikel 177 anmodet Domstolen om en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af visse bestemmelser i bilaget til Rådets forordning nr. 120/67 af 13. juni 1967 om den fælles markedsordning for korn (EFT specialudgave 1967, s. 29; original reference JO nr. 117, s. 2269) og den fælles toldtarif som fastsat ved forordning nr. 950/68 af 28. juni 1968 (Tidende nr. L 1 af 1. januar 1973, s. 1; original reference JO nr. L 172, p. 1) sammenholdt med Rådets gennemførelsesforordninger nr. 360/67 af 25. juli 1967 (JO 1974, s. 13) og nr. 1052/68 af 23. juli 1968 (EFT specialudgave 968 (II), s. 317; original reference JO nr. L 179, s. 8) om regler om indførsel og udførsel af produkter forarbejdet på basis af korn, herunder også Kommissionens gennemførelsesforordninger, særlig med henblik på afgørelse af gyldigheden af en bestemmelse i bilaget til forordning nr. 1052/68.

Vedrørende den fællesskabsretlige lovgivning på tidspunktet for den omtvistede eksport

2 De rejste spørgsmål er opstået i forbindelse med en tvist om ydelse af eksportrestitutioner i henhold til forordning nr. 120/67 og vedrørende tariferingen i relation til visse opdelinger i toldpositionerne 11.01 »mel af korn« og 23.02 »klid og andre restprodukter fra sigtning, formaling og anden bearbejdning af korn« af et produkt afledt af byg;

3 i henhold til artikel 16, stk. 5 i forordning nr. 120/67 har Rådet fastsat de almindelige regler for ydelse af eksportrestitutioner, først og fremmest ved forordning nr. 360/67, hvis bilag gentager de opdelinger, der vedrører tvisten i hovedsagen, idet der hertil føjes visse specifikationer, der skal præcisere anvendelsen af de positioner og underpositioner, som er omhandlet i forordning nr. 120/67;

4 Kommissionen har for sit vedkommende ved forordningerne nr. 122/68 af 30. januar 1968 (JO nr. L 29, s. 13), 372/68 af 28. marts 1968 (JO nr. L 78, s. 14) og 814/68 af 28. juni 1968 (JO nr. L 149, s. 23) fastsat restitutionerne i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 16 i basisforordningen nr. 120/67 og Rådets almindelige gennemførelsesforordning nr. 360/67;

5 de fire første af de i alt fem udførsler, der ligger til grund for tvisten ved College van Beroep, fandt sted, mens disse bestemmelser var gældende.

6 Forordning nr. 360/67 blev senere erstattet af Rådets forordning nr. 1052/68, der, som det fremgår af den 2. betragtning i præamblen, blev sat i kraft på grundlag af de erfaringer, man havde indvundet i det første høstår, hvori de fælles kornpriser var blevet anvendt, for bedre at tilpasse de tidligere bestemmelser til de faktiske forhold og til kravene i samhandelen;

7 denne forordnings bilag, der samtidig uændret gentager opdelingerne i positionerne 11.01 og 23.02, sådan som de forekommer i forordning nr. 120/67 og i de heraf afledte bestemmelser, indeholder en fodnote, der er fælles for positionerne 11.01 og 11.02, og hvorefter »henførsel til denne position er betinget af, at den pågældende vare har et stivelsesindhold på over 45 % og et askeindhold ... for produkter på basis af byg på 3 % og derunder ... Såfremt en af de to ovennævnte betingelser ikke er opfyldt, tariferes den pågældende vare i underposition 23.02 A i overensstemmelse med dens stivelsesindhold«;

8 forordning nr. 1052/68 er blevet efterfulgt af Kommissionens gennemførelsesforordning nr. 1138/68 af 30. juli 1968 (JO nr. L 188, s. 13), som gælder for den femte og sidste af de udførsler, der ligger til grund for retssagen.

9 Ifølge artikel 18 i forordning nr. 120/68 optages »den tarifnomenklatur, der følger af denne forordnings anvendelse, ... i den fælles toldtarif fra det tidspunkt, da denne gennemføres i sin helhed«;

10 i medfør af denne bestemmelse blev toldtariffens nomenklatur med virkning fra ikrafttrædelsen af forordning nr. 950/68 og for så vidt angår de i stævningen omhandlede toldpositioner erstattet med de tilsvarende bestemmelser i bilaget til forordning nr. 120/67;

11 endelig er indholdet af fodnoten i bilaget til forordning nr. 1052/68 blevet gentaget i form af en »supplerende bestemmelse« forud for reglerne i kapitel 11 i toldtariffen under ændringen af denne ved forordning nr. 2451/69 af 8. december 1969 (JO nr. L 311, s. 1).

Vedrørende den retlige karakter og gyldigheden af fodnoten i bilaget til forordning nr. 1052/68 (spørgsmål 5, 6 og 7)

12 Det fremgår af de stillede spørgsmål under et, at tvisten væsentligst skyldes indføjelsen i bilaget til forordning nr. 1052/68 af den fodnote, hvis formål er at præcisere de tariferingskriterier, der er afgørende for afgrænsningen mellem toldpositionerne 11.01 og 23.02;

13 indledningsvis bør derfor de spørgsmål, der angår den omtvistede fodnotes juridiske rækkevidde og gyldighed, undersøges.

14 Med det *femte spørgsmål* ønskes det i den henseende oplyst, om den nævnte fodnote udgør en integrerende del af forordning nr. 1052/68 og derfor bør anses for at have samme bindende virkning som bestemmelserne i denne.

15 Den omtvistede bestemmelse er, selvom den fremtræder som en fodnote til toldpositionerne, en viljesakt fra Rådet og udgør således en integrerende del af forordning nr. 1052/68;

16 benyttelsen af noter i forskellige former er i øvrigt sædvanlig praksis på dette område;

17 det må derfor statueres, at den omtvistede fodnote har samme bindende virkning som selve forordningen.

18 Ved det *sjette spørgsmål* afæskes Domstolen et svar på, hvorvidt de bestemmelser i forordning nr. 1052/68, der henviser til kolonnerne 3, 4 og 5 i bilaget, bør fortolkes således, at de også henviser til kolonnerne 1 og 2 i samme bilag, idet den omstridte fodnote knytter sig til en position, der er nævnt i kolonne 2.

19 Bilaget, der er udformet som et oversigtsskema, bør betragtes som et sammenhængende hele, hvori enkeltbestemmelserne kun har betydning ved deres forhold til oversigten som helhed;

20 navnlig ville indholdet af kolonnerne 3, 4 og 5 være uden mening, hvis det ikke blev sat i forbindelse med de tilsvarende opdelinger i kolonnerne 1 og 2;

21 det følger heraf, at fodnoten, der knytter sig til opdelingerne i kolonne 2 ud for positionerne 11.01 og 11.02, angår alle de bestemmelser i bilaget, der vedrører de nævnte positioner, herunder i øvrigt også underposition 23.02 A, hvortil der udtrykkeligt henvises i selve fodnoten;

22 enhver henvisning i forordningen til kolonnerne 3, 4 og 5 rummer derfor ligeledes en stiltiende henvisning til kolonnerne 1 og 2 og til den hertil knyttede fodnote.

23 Ved det *syvende spørgsmål* ønskes det oplyst, om fodnotens gyldighed påvirkes af den omstændighed, at forordning nr. 1052/68, for så vidt angår det punkt, der er fastsat i den omvistede note, ikke er begrundet, således som det kræves ifølge EØF-traktatens artikel 190.

24 Kravene i Traktatens artikel 190 er opfyldt, når de angivne begrundelser giver en forklaring på det væsentlige i institutionernes offentligretlige foranstaltninger;

25 man kan ikke kræve en særling begrundelse til støtte for alle de enkeltheder, som en sådan foranstaltning kan bestå af, når disse falder inden for helhedens systematik, hvilket her ubestrideligt er tilfældet;

26 gyldigheden af den omtvistede fodnote kan derfor ikke bestrides under henvisning til manglende begrundelse.

Vedrørende forbindelsen mellem tariferingskriteriet i forordning nr. 1052/68 og basisforordningerne og de tidligere bestemmelser (spørgsmål 1 og 4, 8 til 13)

27 College van Beroep har stillet nogle spørgsmål vedrørende på den ene side fortolkningen af tariferingskriterierne i de forskellige forordninger, som kommer til anvendelse, og på den anden side gyldigheden af den omtvistede fodnote i bilaget til forordning nr. 1052/68 i relation til de tariferingskriterier, der er fastsat i basisforordningerne — dvs. forordning nr. 120/67 og i påkommende tilfælde den i forordning nr. 950/68 fastsatte fælles toldtarif — som forordning nr. 1052/68 er en gennemførelse af.

28 Med det *første spørgsmål* ønskes, for så vidt angår produkter afledt af byg, oplyst, hvorvidt man kan lægge kriteriet om et stivelsesindhold på over 28 % til grund, når afgrænsningen mellem positionerne 11.01 C og 23.02 A i tariffen skal bestemmes med henblik på varernes tarifering.

29 Det kriterium, hvortil der henvises, anvendes både i forordningerne nr. 360/67 og 1052/68 og i den fælles toldtarif som et af de to kriterier for tarifering inden for en af underpositionerne i 23.02 A, således at et stivelsesindhold på over 28 % ikke ville berettige til den konklusion, at varen falder uden for disse underpositioner;

30 heraf følger, at det første spørgsmål besvares benægtende.

31 Det *fjerde spørgsmål* er kun stillet for det tilfælde, at svaret på det første blev bekræftende;

32 det fremgår imidlertid af henvisningsdommen, at de eksporterede partier, hvis tarifering er omtvistet, er kendetegnet ved et stivelsesindhold på nær ved de 28 %, således at valget af analysegrundlag — stivelsesindhold beregnet på grundlag af varen i uforarbejdet stand eller på grundlag af tørsubstansen — i dette tilfælde har kunnet få afgørende betydning;

33 som følge af svaret på det første spørgsmål er svaret på det fjerde spørgsmål nu uden interesse.

34 Ved *spørgsmålene 8 til 13* anmodes Domstolen om at tage stilling til, om gyldigheden af den omtvistede fodnote i bilaget til forordning nr. 1052/68 kan drages i tvivl under henvisning til uforenelighed mellem på den ene side denne fodnote og på den anden side visse bestemmelser i Traktaten eller visse principper for dennes gennemførelse (spørgsmål 8 og 9), forordning nr. 120/67 (spørgsmål 10) eller den fælles toldtarif (spørgsmål 11 til 13);

35 det fremgår af henvisningsdommen, at sagsøgeren i hovedsagen mener, at der ved indsættelsen af denne fodnote skulle være foretaget en ændring i de ved de citerede offentligretlige regler fastsatte toldbestemmelser, der har gjort dem uforenelige med disse, og at en ændring af en sådan betydning i det mindste af hensyn til retssikkerheden måtte have forudsat en overgangsperiode.

36 Den omtvistede fodnote ses ikke at have medført en afvigelse fra de eksisterende offentligretlige bestemmelser eller at udgøre en ændring af den forud eksisterende retstilstand;

37 i denne forbindelse må det i første række erindres, at der ikke foreligger nogen væsentlig uoverensstemmelse mellem positionerne i bilaget til forordning nr. 120/67, positionerne i den fælles toldtarif, som har afløst de førstnævnte fra ikrafttrædelsen af forordning nr. 950/68, bestemmelserne i

Rådets gennemførelsesforordninger nr. 360/67 og 1052/68 og Kommissionens heraf afledte forordninger;

38 forud for ikrafttrædelsen af fodnoten i bilaget til forordning nr. 1052/68 skulle tariferingsspørgsmålene løses på baggrund af de almindelige metoder og principper, der gælder for anvendelsen af toldtariffen, af de myndigheder, der havde til opgave at sørge for iværksættelsen af den fælles landbrugspolitik og i sidste instans af de kompetente domsmyndigheder;

39 i mangel af bindende angivelser for den periode, der ligger forud for fodnoten i bilaget til forordning nr. 1058/68, er det tilladt at vælge flere angivelser, der gør det muligt for de kompetente myndigheder at underopdele tariferingsgrupperne under positionerne 11.01 og 23.02;

40 det bør bemærkes, at »mel« i position 11.01 nødvendigvis altid må have et stivelsesindhold, der er højere, samt et æke- og celluloseindhold, der er lavere end det oprindelige korn;

41 i tidsrummet for de omtvistede udførsler fandtes der allerede forklarende bemærkninger, som, selvom de vedrørte andre kornsorter end byg, gjorde det muligt at anse et stivelsesindhold på 45 % som afgørende tariferingskriterium i denne forbindelse;

42 det fremgår heraf, at fodnoten i bilaget til forordning nr. 1052/68 ikke medfører nogen ændring af de hidtil gældende tariferingsprincipper, men derimod indskrænker sig til at fastsætte præcise kriterier, som herefter er bindende;

43 der ses således ikke at bestå nogen konflikt mellem de kriterier, der fremgår af denne note, og dem, som tidligere har skullet anvendes inden for de sædvanlige metoder til fortolkning af toldtariffen;

44 på baggrund af disse betragtninger skal de stillede spørgsmål besvares.

45 Med det *ottende spørgsmål* ønskes det oplyst, om den omtvistede fodnote bør anses for ugyldig, fordi den strider mod en bestemmelse i Traktaten eller i en til dennes gennemførelse vedtaget forordning eller mod en retsgrundsætning i Traktaten;

46 det fremgår af henvisningsdommen samt af de skriftlige og mundtlige indlæg, at dette spørgsmål skyldes den kritik, der er rejst af sagsøgeren i hovedsagen på grund af den lovgivningsmetode, der er anvendt ved indsættelsen af den omhandlede fodnote, og som er betegnet som indførelse »ad bagdøren«, samt den retlige usikkerhed, som denne lovgivnings-»ændring« menes at have medført.

47 Som anført ovenfor kan der ikke rejses kritik mod den lovgivningsmetode, der er anvendt med henblik på autoritativt og med virkning for hele Fællesskabet at præcisere afgrænsningen mellem to toldpositioner, hvis fortolkning tidligere kunne føre til divergerende resultater;

48 da den omtvistede fodnote er vedtaget ved et legalt lovgivningsmiddel og af den kompetente myndighed for på én gang at fastsætte Fællesskabets landbrugslovgivning og dets toldlovgivning, kan den ikke anses for at være i strid med den bestemmelse i Traktaten eller i den afledede ret endsige mod et princip, der gælder for anvendelsen af disse retsakter.

49 Ved det *niende spørgsmål* ønskes det oplyst, om den omstridte fodnote eventuelt er ugyldig, fordi den ikke fastsætter nogen overgangsperiode.

50 Det er i den foreliggende sag tilstrækkeligt at fastslå, at denne fodnote ikke havde andet formål end at præcisere den indbyrdes betydning af to toldpositioner, hvilket spørgsmål tidligere var overladt til de kompetente myndigheders skøn.

51 Der spørges endvidere, med det *tiende spørgsmål*, om denne note bør anses for ugyldig, fordi den strider mod en af bestemmelserne i forordning nr. 120/67;

52 dette spørgsmål synes at hvile på forudsætningen om en mulig modstrid mellem toldpositionerne i bilaget til forordning nr. 120/67 og fodnoten i bilaget til forordning nr. 1052/68.

53 Forordning nr. 1052/68 har intet ændret i toldpositionerne i bilaget til forordning nr. 120/67, da dens funktion som angivet ovenfor er at præcisere betydningen af de to omhandlede toldpositioner i forhold til hinanden for at undgå enhver usikkerhed vedrørende deres fortolkning;

54 ved fastsættelsen af en sådan bestemmelse har Rådet holdt sig inden for den beføjelse, som det udtrykkeligt har fået tillagt ved artikel 16, stk. 5 i forordning nr. 120/67, der bestemmer, at Rådet »fastsætter . . . de almindelige regler for ydelse af eksportrestitutioner og kriterierne for restitutionsbeløbets fastsættelse«;

55 da den omtvistede fodnote er vedtaget inden for rammerne af denne bemyndigelse, kan den ikke anses for stridende mod nævnte forordning.

56 Ved det *trettende spørgsmål* ønskes det oplyst, om der eventuelt kan bestå et modsætningsforhold mellem den omstridte fodnote og den fælles toldtarif som fastsat ved forordning nr. 950/68;

57 eftersom den femte udførsel fandt sted på det pågældende tidspunkt (16. august 1968), har College van Beroep på grund af usikkerheden vedrørende ikrafttrædelsesdatoen for den fælles toldtarif — fastsat ved forordning af 28. juni 1968, der ifølge sin artikel 4 skulle træde i kraft den 1. juli 1968, og som først blev offentliggjort i *Tidende* den 22. juli 1968 — og på grund af den mulige overlapning i forhold til de datoer, som er afgørende for ikrafttrædelsen af forordning nr. 1052/68 — vedtaget den 23. juli, offentliggjort i *Tidende* den 25. juli og trådt i kraft den 29. juli 1968 — stillet yderligere to spørgsmål vedrørende ikrafttrædelsesdatoen for forordning nr. 950/68 *(ellevte og tolvte spørgsmål).*

58 Af det anførte fremgår, at der ikke består nogen modstrid mellem bestemmelserne i bilaget til forordning nr. 120/67 og bestemmelserne i den fælles toldtarif, som er trådt i stedet for de førstnævnte fra ikrafttrædelsen af forordning

nr. 950/68, da bestemmelserne indbyrdes i det væsentlige er identiske for så vidt angår de omhandlede toldpositioner;

59 spørgsmålet om forholdet mellem den omtvistede fodnote og de toldmæssige basisbestemmelser, hvori disse positioner er fastsat, bør således bedømmes på samme måde, hvad enten det drejer sig om bilaget til forordning nr. 120/67 eller om den fælles toldtarif;

60 der er herefter ingen anledning til at søge fastslået hvilken basisbestemmelse, der var gældende på tidspunktet for den omtvistede udførsel;

61 da der ikke er nogen modstrid mellem den omtvistede fodnote og de toldpositioner, hvis afgrænsning det er dens formål at præcisere, kan der således efter det anførte ikke rejses tvivl om denne notes lovlighed.

Vedrørende analysemetoden (spørgsmål 2 og 3)

62 Ved det *andet spørgsmål* ønskes det oplyst, om der udover resultaterne af en kemisk analyse til konstatering af indholdet af cellulose, aske, stivelse o.s.v. i de omhandlede produkter kan lægges vægt på andre kendetegn, påvist på anden måde, som f.eks. ved visuel betragtning i mikroskop;

63 ved det *tredje spørgsmål* ønskes det endvidere oplyst, om anvendeligheden af disse analysemetoder er ændret ved bestemmelserne i forordning nr. 1052/68.

64 Bortset fra de analysemetoder, der eventuelt er fastsat i toldbestemmelserne som bindende, kan de kompetente myndigheder frit anvende alle egnede observations- eller analysemetoder, herunder visuel betragtning i mikroskop;

65 med forbehold af de præcisioner, som fodnoten i bilaget til forordning nr. 1052/68 har angivet for de fastsatte grænseværdier for stivelses- og askeindhold, har den ikke indskrænket de kompetente myndigheders frihed til med

henblik på en korrekt tarifering udover den kemiske analyse at anvende andre analysemetoder, som de finder formålstjenlige.

Vedrørende sagsomkostningerne

66 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har indgivet indlæg til Domstolen, kan ikke godtgøres;

67 da retsforhandlingerne i forhold til parterne i hovedsagen udgør et led i den sag, der verserer for College van Beroep voor het Bedrijfsleven, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser,

under henvisning til procesdokumenterne,
efter at have hørt den refererende dommers rapport,
efter at have hørt de af parterne i hovedsagen og Kommissionen for De europæiske Fælleskaber afgivne mundtlige indlæg,
efter at have hørt generaladvokatens forslag til afgørelse,
under henvisning til Traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig dennes artikel 177,
under henvisning til protokollen vedrørende Statutten for Det europæiske økonomiske Fællesskabs Domstol, særlig dennes artikel 20,
under henvisning til procesreglementet for De europæiske Fællesskabers Domstol,

kender

DOMSTOLEN

idet den tager stilling til de spørgsmål, der er forelagt den af College van Beroep voor het Bedrijfsleven ved dom af 8. december 1972, for ret:

1. **Prøvelsen af de stillede spørgsmål har ikke vist noget, der kan påvirke gyldigheden af den fodnote vedrørende positionen »mel af korn«, der er indsat i bilaget til forordning nr. 1052/68 af 23. juli 1968. Denne fodnote udgør en integrerende del af forordningen og har samme bin-**

dende virkning som dennes bestemmelser. (Spørgsmål 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12 og 13).

2. Henvisningerne til forordning nr. 1052/68 i kolonnerne 3, 4 og 5 i bilaget til denne bør fortolkes som vedrørende samtlige bestemmelser i bilaget, herunder kolonnerne 1 og 2 og den hertil knyttede fodnote (spørgsmål 6).

3. Kriteriet »indhold af stivelse på 28 vægtprocent og derunder« i underposition 23.02 A i bilaget til forordning nr. 360/67 af 25. juli 1967 og i den fælles toldtarif som fastsat ved forordning nr. 950/68 af 28. juni 1968 kan ikke tjene som afgrænsning mellem toldpositionerne 11.01, »mel af korn«, og 23.02, »klid og andre restprodukter fra sigtning, formaling og anden bearbejdning af korn« (spørgsmål 1).

4. Tariferingen af de af byg afledte produkter i toldpositionerne 11.01 og 23.02 kan med forbehold af de tariferingskriterier, der er fastsat som bindende i de gældende forordninger, foretages såvel ved kemisk analyse som ved ethvert andet brugbart middel, herunder visuel betragtning i mikroskop (spørgsmål 2 og 3).

Lecourt Monaco Pescatore Donner Mertens de Wilmars

Kutscher Ó Dálaigh Sørensen Mackenzie Stuart

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 20. juni 1973.

Justitssekretæren

A. Van Houtte

Præsidenten

R. Lecourt

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT H. MAYRAS FREMSAT DEN 23. MAJ 1973 [1]

Hr. Præsident,
ærede dommere,

Den sag, i anledning af hvilken Nederlandenes appelret for erhvervsforhold har forelagt Dem tretten præjudicielle spørgsmål, hvis tekst De har foran Dem, vedrører tariferingen med henblik på ydelsen af restitutioner ved eksport af en vare, der af sagsøgeren i hovedsagen,

1 — Oversat fra fransk.